

116

Ζακουάρου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Διοτ. 111, 116/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Διοτ. 1163 / Νοέμβ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). *Σαραντάπορον*
(παλαιότερον ὄνομα: *Γλυνοβόν*), Ἐπαρχίας *Ξραβόνας*,
Νομοῦ *Λαρίσης*

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Νικαίου*
Βαζδούμας..... ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Σαραντάπορον - Ξραβόνας*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... *8. ἔτη*

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Λωτέριος Αἰ. Νταλλας*

ἡλικία *54. ἔτη* γραμματικαὶ γνώσεις *ἐπιμορφιστῆς*
τόπος καταγωγῆς *Σαραντάπορον*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *Αἱ πεδιναὶ περιοχαὶ διὰ σποράν*
καὶ αἱ ὄρη καὶ καὶ πεδινὰ ὑπὸ κρίτων διὰ
τὴν βοσκήν.

Ἐπὶ τὸν χωριστὴν ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα;
Εἰς τὰ ὄρη καὶ πεδινὰ ἐνηλλάσσοντο α. βοσκὰ
κατὰ τὴν κατὰ πεδινὰ κατὰ τὴν σποράν.

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητες; δ) εἰς μονὰς κλπ. ....

εἰς Τούρκους, Ἕλληνας, ἔξω, εἰς ἐπιμορφιστὰς καὶ μονὰς.

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *Καὶ ἀνεμέγα τὴν περιουσίαν μετὰ τὸν γάμον*
τῶν τέκνων του.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....
Ἀσχολοῦνται εἰς ἀμφοτέρας.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναὶ καὶ ἐν αὐτῇ βίῳ τῶν.....*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....
ἐργάζοντο ὡς ἄτομα καὶ ἐργάζοντο τὰ..... δέματα.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) *πολλοί.* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...
Ἰσοσταθμοὶ μὲ τὰ ἄλλα μαλοῦντας.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) *εἰς εἶδος.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....
Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἀπὸ περιοχῆς ἠ.ε.α.ν. ἄνδρες καὶ ἐλάμβανον ἀμοιβὴν εἰς εἶδος.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *Ναὶ ἀπὸ χωρίων.....*
περιοχῆς Ἐραββόνας.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *εἰς ἀνάμνησιν καὶ ἀνέκδοτον... οὐδὲν εἶς τσιφλικιάδης.....*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται .. *Ναὶ* .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μυρογιατῆδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *εἰς ἐργασίαν καὶ.....*
ἐπίδοται.....

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καυσίν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; ....

*Μέ ζωϊκὴν κόπρον αἰγοπροβάτων
καὶ πρὸς διευκόλυνεῖν ἕνα μόνον στεί
χωράφια τὰ προχίμα στείνα
ὑψηλὸ καὶ ἡ μαλακίαι.....*

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *Ἀπὸ τοῦ 1950 καὶ ἐντεῦθεν.....*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *Ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ.....*

σιδηροῦν ἄροτρον... αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1950

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μόνοφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... *Μετὰ τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς
ἰς μαλακίαι.....*

ἡ προμήθεια ἐγίνετο δι' ἀγορᾶς ἐκ τῆς ἐπιπέρας Ἰ. Σουλῆ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. οὐραὶ 4. ἄξιν 7. κοιλία 10. μπουλιήδρα
2. βραχιόλια 5. ποισάβλα 8. βραχιόλια ἀμμολλιοῦ
3. μοντέρ. 6. ἀξονόβλα 9. ἀμμολλιοῦ 11) παραθολομαίρι.

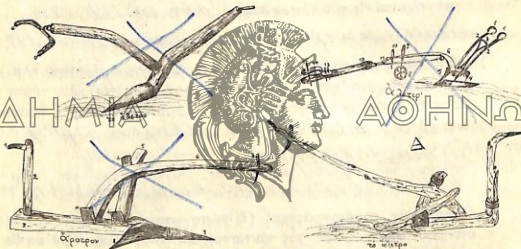

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *1956.....*
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *1957.....*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....1957.....
 5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ .....1956.....
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .δ. .*Γεωργ. γ' α. 1*.....
Ἐτοιμάζετ' ἄροτρον ἡλιακῶς τὰς διαφορὰς τῆς ξύλας ἐπιδικῶς διὰ τὸ ἄροτρον τὰ ὁμοίαι ἐξυλῶν ἐπὶ δάσος.....
 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποία διαφορὰ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *τὸ ἄλλοτρον*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

*τὸ ὑνὶ ἦτο μιᾶς μορφῆς... διὰ τὴν ἀροτρίασιν...
χωραφίαι... ἐχρηστίσθησαν... τὸ αὐτὸ ὑνὶ...*

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *τριγωνία...*

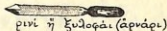
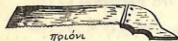
ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΔΘΗΝΩΝ

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *ἐκ ξύλου*

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)...

ἐπιμαρτιά, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι...

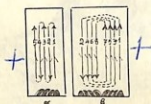

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίες) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Ἐ.σ.η. εἰκὼν (α). ὄργωνεται παλαιά μετ' εὐθείας μετὰ ἀλλήλων ἀλλὰ ἢ. Ἐ.σ.η. εἰκὼν (β). ὄργωνεται τὸ χωράφι

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ἐ.σ.η. εἰκὼν (β). ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β)

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριάς, ντάμιες, στασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); *Ἐ.σ.η. εἰκὼν (β). ὄργωνεται τὸ χωράφι*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαορία (ἢ σποριά); με αὐλακίαν; *Με ριζομύχλα (εὐμυρία), με βιμυρία καὶ με αὐλακίαν*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον; .....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθέτως, πλάγιως, βαθιά κλπ. ....

Τὸ ὄργωμα ἐγένετο με ὄνι τοῖς τριῶσι

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .. *Εἰς τὰ πάντα τὰ ὀργώματα...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*Ἄνοιγμα παλάζοι Μοίρτιον
α' διάθωμα β' διοδάσμα γ' διάθωμα
δ', ε' μοί β' μοί ζ' διάθωμα ἑνιαυτον
μῆνα μοί κατὰ τὸν ἀπρίλιον ἐχίοντα ἢ σπορᾶ.*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαιτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

*Ἐγίνατο τὰ ἀνοιγμα καὶ διοδάσμα μοί
κατὰ τὸ φύτευμα*

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἄσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐπὶ ἐν ἔτος ἢ μοί ἐνέ

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποῖαν ἐποχὴν; *β' τὸν μοί κρηθῶν β-ζ*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν.
π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

τὸ δισάκι... ἢ τρεβᾶς

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ
τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

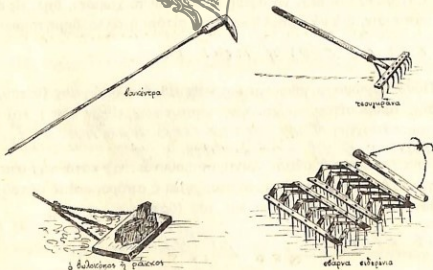
μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
 φειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

Μὲ τὴν βουκέντρα ἢ ξυλοβίδιο.....
 ἢ ἀξιδάρι:.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα); .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει εργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματὰ τινων ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

Εἰς αὐτὴν ἐπιπέσει . . . . .
Εἰς τὸ αὐτὸ ψιμὸν ἐχρηστέμενοι εἶτε τὸ εὐαγγέλιον
ἐλλοι εἰς τὰ εὐαγγέλια τῶν τοσούτων . . . . .

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

Τοὶ ἄρρυνα τέρνα τὸν γυρῶν . . . . .

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Χωράφια καὶ τὸ σπέρμα τῶν ἰχινέων εἰς . . . . .
αὐτὰ διὰ τῶν χερσῶν . . . . .

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. . . . .

Καὶ τριφύλλι μαλλοῦ γουρῶν καὶ . . . . .
παισιμῶν καὶ ἄλλων τροφῶν . . . . .

9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σημερινῶν) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

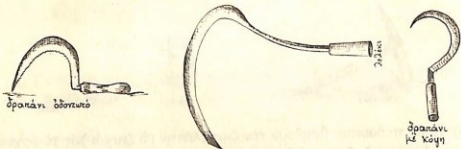
ἢ φυτεύοντο εἰς αὐλάκια . . . . .
εἰς ἀνάστημα ἀποστάσεις χωρῶν . . . . .

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....
 ? *ἔχρησιμοποιεῖτο... τὸ δρεπάνι...*
ἡ ἐργασία
 ..... *(τὸ μαχαίριον ἐν ζωῶν ἐκπονητορικῶν)*.....

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσε) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Μικροδένδρα*
ἢ τὸ γένη

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλεῖου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
ὁμαλῆς

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
Ἐκλιμ. κοιλ. πρὸς τὸ μέρος τῆς
ἀριστερῆς ἀποτέρας

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *ἔκτερον ρ. γ. αἰ. - χ. αἰ. τ. αἰ.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *θερισμός... ἐκτερον... εἰς ἀνατολὰς κατὰ τὰς ρόβας... ἢ... οἰκιστὰς... ἐκτερίζοντο...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *εἰς ἕψος τῶν... οἰκιστὰς... ἐκτερίζοντο*

2) Οἱ σταχῆες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) *καὶ ἀναζήτους... τῶν... οἰκιστὰς... πρὸς ἀφαιρέσιν*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεiriές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ... οἰκιστὰς... ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα... χερόβολα... χεiriές...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεiriές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χεiriός) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *θερίζονται... οἰκιστὰς... ἀποθέτουν... μαζὶ... χεiriές... χωριστὰ... ἢ... δύο... τὰ... χεiriές... οἰκιστὰς... μὴν... χεiriές... πρὸς... οἰκιστὰς...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. ....

Χερίδες... πολλές μαζί... αιώκων... τις... αμαξές

γ. Οί θερισταί.

1) Ποιοί θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή ύπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοί ήρχοντο ώς έπαγγελματία δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποίον ; .....

*Θερίζουν οι άνδρες... και οι γυναίκες...
 οι επαγγελματίες... οι υπήρχον... οι υπήρχον...
 αρχαντα... άλλων τόπων...*

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκοπήν (ξεκοπής). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρήμα-ή εις
 είδος ; Τό ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τās πληροφορίας και τήν σχετικήν
 εις τόν τόπον σας όνοματολογίαν) .....

*Θερισταί... χωρικοί... βοσκόμενοι... χωρικοί
 πτωχοί... "μηντάτι"...
 "επ' αργύριον... μόνον... τους...
 πολλές... θεριστές... Παρρά... εταρτα...*

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρός προφύ-
 λαξιν, Ιδία τής άριστεράς, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 τήν έναρξιν τής έργασίας τήν πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις τήν μέσην τού σώματος δια να μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. να μη πονή ή μέση των) ; .....

*Και οι άνδρες... και οι γυναίκες...
 άριστερά... χείρες... έξέρον των...
 "παλαιμαριαν..."*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .....

Ναί .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ναί* .....

1) *Ἡλιε κ... γιαλι... μας ἀρχίσεις με ἀργῆς καὶ βασιλέψης, εἰ... παραφρέλαι... ἡ ἡρασιὰ εἰ...*

τραγουδοῦν... εἰ... μὴ... .. ἡ ἡρασιὰ νὰ ἔδρω...

- 6) Πού τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶθιμον. *Ναί* .....

ἡ ἡρασιὰ... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

τὴν ἡρασιὰν... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

τραγουδοῦντας... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

ἀθήριστον... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

καὶ ἔσονται... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

περὶ τὰς... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

καὶ τὸν... ἀθήριστον... ἀθήριστον...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν. *τὸ ἀμύριον... ἀποθήκη*

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

τὸ δεμάτιασμα... ἀμύριον... ἀποθήκη...

μὲν τὸν ἀμύριον...

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· με κοινὰ σχοινιά, μὲ σχοινιά κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

"Ὁ μπαχλαρῆς ἡ ἐμάτρουεν χερῖς· χερῖς...
καὶ ἔδενεν τὰ δεμάτια μὲ" ἑμαδιὰ
ποὶ ἐρίκαλο· ἀπὸ τὰ γὰρ τὰ σπάρτα ποὶ...
ἑμαδιὰ πρῶτ· πρῶτ· ἑβρίχου μελέρο...
διὰ τὰ ἑκα μολοιὰ ἐπὶ δέμα...
ἑχρησιμοποίησε ἑβρίχου ἐργαλεῖον τὸν...
"μλατινίαν"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συγκεντρώνοντο εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συγκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο;.....

τὰ δεμάτια... συγκεντρῶντο εἰς διάφορα
τόποις... μολοιὰ μὲ τὰ στάχνα πρὸς τὰ
ἑβρίχου πρὸς ἑβρίχου μολοιὰ... τὰ γὰρ...
ἑβρίχου πρὸς ἑβρίχου μολοιὰ... τὰ γὰρ...
μὲ τὴν ἐμαδιὰ ἐπὶ τὸν δεμάτιας.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀνεξαυρίθωτος ἡ ἀγορὰ τῆς πατάτας.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Τὸν Μάϊου ξ.ιν.*
φιντεῖν ὄσαι. εἴτε. ἐξ. αὐχονικῆς. εἴτε.....
ἀ. τὸν Μ. Μ. χωρὶς. βερ. εἰς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρο κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν. *Με. τ. σ. α. η. α.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐπισημίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ναί.....*
ἔσπερον. εἰς. χωρὶς. α. η. ε. ἀ. εἰς. ἢ. ἔσπερον
ἔσπερον. εἰς. τὸν ἄλιον. ναί. ἐξ. ἐν. δ. ε. α. β. α.
ναί. ἔσπερον. ἐξ. ἐν. δ. ε. α. β. α. ἢ. ἐ. τὸν ἄλιον
εἰς. ἀ. χωρὶς. α. η. ε. α.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). *Τὸν Μάϊου. α. η. μ. ε. α. β. α. κ. ἢ. με*
τὸ δρέπανο.
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἐξ. μίας. οἰκογένειας. Δὲν. εἶναι. ἀνάγκη. ἰδιωτικῶς. τῶν. ἄλλο. χρό. το. αἰών. ἐν. ἄλλο. 2461.

- 6) Ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀρχίζει. ἐν. ἀρχαίᾳ. ἡλικίᾳ. μέχρι. τῆς. ἡλικίας. 40. τοῦ. αἰών.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες). *Χωματάλωνοι καὶ πετράλωνοι.* (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Μὲ. τὴν. το. οἰκία. καὶ. ἐν. τῶν. αἰών. καὶ. δαπέδον.

το. χόρτα. το. ὄμοια. το. βρέχον. καὶ. ἀνά. τὰ. χόρτα. εἶναι. ἑκατὸν. αἰών. ἀπὸ. τῆς. ἀρχῆς. αἰών.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) .....

Καί. τον. ἐπάλειψι. μὲ. κόπρον. βοῶν. καὶ. ἀχύρων. ἐν. τῶν. αἰών. καὶ. ἐν. τῶν. αἰών. ἀπὸ. τῆς. ἀρχῆς. αἰών.

- 9) Ἡ ὥσ ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Ὅταν. ἔχει. ὠρισμένην. ἡμέραν. καὶ. ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἴονδήποτε ἄλλον.

τά μετωκίον ἢ καὶ ἄρθριον καὶ τὰ ὑπόλοιπα.....

μικρομίς πλάτανη δὲ καὶ κρύβιντος.....

τὰ ἐτάχια δὲ καὶ τὰ μὲν τριῖνα τὰ ἑξῆς.....

Τοὶ ἐτάχιοι ἐξήκουν καὶ πρὸς τὸ ζεύοντι
πρὸς περιβήριον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στῦλος ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχια.....

Ἐκτὴν ἀρχὴν τῶν ζῶων τὰ ἑξῆς εἰς τὸ ἀλώνισμα.....

τριῖνα καὶ ἑξῆς κατωπατόντας τὰ.....

ἐτάχια δὲ καὶ ἑξῆς ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ζεύοντι.....

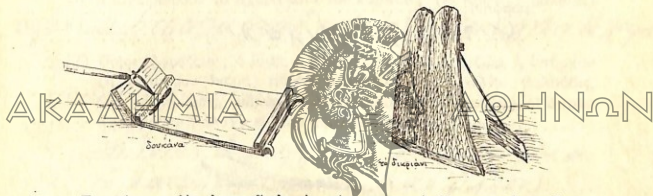
καὶ μὲν τὰ ἑξῆς καὶ τὰ ἑξῆς καὶ τὰ ἑξῆς.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

προσέειπον... ἐὰν γὰρ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος ἡλέκοντες
τῶν τριχιδῶν... εἰς ἀλυσίδας διὰ νύκτιν...
ματὰ... ἐὰν γὰρ βίβλα... καὶ ποιο... ἡκιστῶν.....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοιπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δοκάνη, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἄπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρια-
κά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβέθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

τὰ μυχάνημα τῶν δοκάνης ἐπίσης
εἶποι... τόπον... καὶ... εἰς... ἐπιφάνειαν
ἐπιμήκης... διὰ τῶν... δοκάνης... ἀποσχίδων
ταῦν... ἢ... ἀνω... βιβλίων.....

ἐξ... καὶ... ἐπιφάνειαν... ἐπιφάνειαν
καὶ... ἐπιφάνειαν... ἐπιφάνειαν

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ κατ' ἄνω μέρους
 τῆς ἐκείνου τοῦ ἀλωνισμοῦ
 διὰ τὴν ἐκείνου τοῦ ἀλωνισμοῦ
 ἔκαστος τῶν ἐκείνου τοῦ ἀλωνισμοῦ
 ἔκαστος τῶν ἐκείνου τοῦ ἀλωνισμοῦ
 ἔκαστος τῶν ἐκείνου τοῦ ἀλωνισμοῦ

12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποσον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

δικούλι, δοκράνι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποσον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχους ; ... Ναι

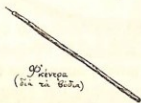
14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ναι, ἡ βουκέντρις καὶ
 τὸ μαρμαίσι τὸ μ. ἢ ποῦ... 2. καὶ 1. μ.
 τὴν βουκέντρι' χρησιμοποιεῖται ἐξίστην μὲ
 τὴν ὅποσον χρησιμοποιεῖται τὴν ὥραν ἂν
 τὸ ἀνθερα τὸ ἄλων

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

... ζῶμα... καὶ... ἐκτρέφοντο πρὸς ἀλωνισμὸν
 ἑνα... τὴν... ἡμέραν...

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

τηγάνι καὶ τὸ ἀλά καὶ μαζοῦλαὶ τοῦ μάνταν τοῦ λαμνί.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίας : βαλμάδες, δηλ. πομπήδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα
 ἢ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν
 ὅταν... ἐκείνη... ἐπὶ... τὰ χρονομοσίου.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Με κόπανον ἐφορμῆν.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

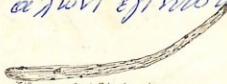
ἀννήθη ἐλαφρὸν ἐν παραματίον.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

τῶν φακῶν, τῶν ρεβιθῶν εἴτε εἰς τὴν αὐλήν εἴτε εἰς τὸ ἀλώνι ἐξίνδομοσιν
νιβρα

κόπανος τροφινός

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάστημα μικροῦ σποροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *Ἔ. π. μ. μ. α. α. α.*.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἰκμαρφεμνον. τό φτυάρι. και. μ. ἔρσοι. αου. . .
 . χερ. α. τι. α. . παλάμες. και. ὑπολόγι. αν. π. α. α. .
 "δ. τε. α. μ. π. ὀ. λι. α. ., τ. α. χ. α. ρ. ι. α. δ. α. ε. β. γ. α. ζ. αν. . . .
 . θ. ε. . α. ι. τ. α. ρ. ι. . . . .

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μ. ε. μα. φ. α. π. ο. λ. ὀ. ι. ., μ. ε. ε. ι. π. ο. ἄ. ι. ., μ. ε. ζ. η. λ. ὀ. γ. ἔ. ν. α. ρ. ο. . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῆ ;

. ἀ. ν. ὀ. ρ. ε. s. και. γ. υ. ν. α. ἰ. α. ζ. . . . .

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

. μ. ὀ. τ. ε. α. ρ. α. ἰ. . ε. ι. ὀ. ἄ. θ. α. ρ. α. . Μ. ε. χ. ο. ν. ὀ. ρ. ὀ. . . . .
 . φ. ο. υ. μ. α. ἰ. λ. ι. (ε. η. π. ο. ἰ. η. α.) . και. μ. ε. τ. ὀ. . . . .
 . π. ο. ρ. ε. η. ἰ. κ. ἰ. β. φ. α. . . . .

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....
ὁ φανός = του φανός.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν παῖδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ...
τοὺς εἰδ......

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυρὰν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; .....
*τοὺς που εἰδ. κλέπτουν τὰ στο εἶδος τοὺς
μυθίας ἔρον διὰ τῶν ἢ τὰ κλέπτουν
διὰ τὴν συμπληρωσὸν*

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
*τοὺς ἑνα παρθεῖον ὅς ἀφροῖαν συμπαῖν
μοῦ γινέου τοὺς ἀντιμέτωγόν ἑταίριον ἡσάτε*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ζόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

*τραγῳδία μὲ ἀνέκδοτα ἀετιῶν
ψίλοι-ψίλοι ἐπὶ πύρρι μαχαλᾶ καὶ
ἐπιδοῦσαν τὴν γυμνασίαν*

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)
*ἐχάρησαν εἰς ἕνα μύθησον, ἀφροῖαν-μυθία
μοῦ φαν. εἰδ.*

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρᾶς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

Πομπανέρια (Πρῶτ. ν.β.ι.)

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

π.χ.ι.

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ